

PARTER

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 40 000 kr.

YRKANDEN MM

Finansinspektionen har yrkat att **AA** ska betala en sanktionsavgift om 40 000 kr.

AA har vidgått att han har genomfört de aktuella transaktionerna men har motsatt sig att betala en sanktionsavgift. Han har även ifrågasatt sanktionsavgiftens storlek.

GRUNDER M.M.**Finansinspektionen**

AA har på värdepappersmarknaden i Stockholm den 29 december 2022 genomfört transaktioner med aktier i bolaget Lundin Gold Inc. (ISIN: CA5503711080) genom att lägga köporder med samma, eller liknande, kvantitet och pris samtidigt, eller nästan samtidigt, som Rasma AB lagt motsvarande säljorder. **AA** är verklig huvudman för Rasma AB.

Mellan kl 13.47.38 och 13.50.19 har **AA** placerat två köporder om 5 000 aktier vardera till priset 100,9–101,2 kr per aktie via sitt konto hos Pareto Securities. Mellan kl 13.48.05 och 13.50.40 har Rasma AB placerat tre säljorder om 5 000 aktier vardera till priset 100,9–101,2 kr per aktie via sitt företagskonto hos Pareto Securities. **AA** s och Rasma AB:s ordrar har gått till flera delavslut mot varandra med totalt 10 000 aktier till priset 101–101,2 kr per aktie till en summa om 1 011 766 kr. De aktuella transaktionerna har utgjort cirka 17 procent av den totala omsättningen i aktien den aktuella dagen.

Transaktionerna som har skett till följd av **AA** s orderläggning har utförts på ett sätt som har eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien.

Transaktionerna finns beskrivna i bilaga 1.

Åtgärderna är att betrakta som s.k. "improper matched orders", dvs. transaktioner som sker genom att samma part eller olika men samverkande parter lägger liknande köp- och säljorder som går till avslut mot varandra och att transaktionerna inte har lett till någon förändring av ägandet.

AA

Han bor på en gård i Roslagen där han bedriver jord- och skogsbruk samt djurhållning. Han bedriver också kapitalförvaltning genom ett bolag, Rasma AB, som han äger tillsammans med sin familj. Han har ett investeringssparkonto hos Pareto Securities. Bakgrunden till affären var rent skatteteknisk. Pareto Securities hade inte det tillstånd som krävdes för att kunna göra affären internt mellan hans konto och Rasma AB, eller så stred det mot deras policy. Han hade därför behövt göra transaktionerna via banken, vilket hade blivit trassligt. Han valde därför i stället att göra affären över börsen, och det gick till på det sätt som Finansinspektionen har beskrivit. På kvällen ringde hans kontaktperson från Pareto Securites till honom. Denne hade uppmärksammat att han gjort en intern affär som stred mot reglerna, vilket möjligen skulle komma att rapporteras och det gjordes sedermera.

Det finns ett liknande fall där det var fråga om uppsåtligt kringgående av systemet och som rörde en anmärkningsvärt stor transaktion. I det fallet riktades föreläggandet om sanktionsavgift mot kommissionären. I det nu aktuella fallet har Finansinspektionen valt att rikta föreläggande om sanktionsavgift mot honom och inte mot Pareto Securites. Komplexiteten i regelverket är sådan att det inte kan förväntas att en privatperson ska känna till vad som gäller. Det bör vara kommissionären som ska ha det ansvaret.

Det som hinner hända i det elektroniska handelssystemet på några minuter är ganska mycket, vilket han vet eftersom han har arbetat med aktiehandel i hela sitt yrkesverksamma liv. Att det här skulle vara någon form av manipulation är en övertolkning. Det fanns alla möjligheter för aktörer på marknaden att köpa och sälja de aktuella aktierna. Han har inte haft något uppsåt att lura någon eller att manipulera marknaden. Han anser inte att Finansinspektionen har beaktat några förmildrande omständigheter och anser att Finansinspektionen inte har följt sina interna riktlinjer. Han var inte medveten om att det han gjorde var otillåtet.

UTREDNING OCH HANDLÄGGNING

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid huvudförhandlingen har AA hörts. Finansinspektionen har som bevisning åberopat transaktions-sammanställning, order- och avslutslista, depåuppgifter, registerutdrag över verkliga huvudmän, utdrag från Infront samt mejlkorrespondens med Pareto Securities.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Bestämmelserna om sanktionsavgift vid bl.a. marknadsmanipulation återfinns dels i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk m.m. (marknadsmissbruksförordningen), dels i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen).

Av artiklarna 12.1 a och 15 i marknadsmissbruksförordningen följer att utförandet av en transaktion, läggandet av en handelsorder eller annat beteende som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument är marknadsmanipulation och att det är otillåtet. Det räcker således att transaktionen, när den genomfördes, kunde förväntas ge falska eller

vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris. Det krävs inte uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska kunna konstateras. Huruvida transaktionen genomförts med uppsåt eller oaktsamhet kan dock, i begränsad utsträckning, påverka graden av ansvar vid fastställandet av sanktionen.

I bilaga 1 till marknadsmissbruksförordningen finns olika indikatorer på sådan marknadsmanipulation som beskrivs i artikel 12.1 a i marknadsmissbruksförordningen. Vidare specificeras dessa indikatorer i bilaga II till kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/522 av den 17 december 2015 (kommissionens delegerade förordning). I punkt 3 c) anges att transaktioner som utförs till följd av att samma part eller olika men samverkande parter samtidigt, eller nästan samtidigt, lägger köp- och säljorder med liknande kvantitet och pris, s.k. improper matched order, är en sådan indikator på marknadsmanipulation.

Från förbudet mot marknadsmanipulation har i marknadsmissbruksförordningen gjorts undantag för fall då det är visat att transaktionen utförts av legitima skäl och stämmer överens med godtagen marknadspraxis som fastställts i enlighet med artikel 13 i förordningen. Godtagen marknadspraxis innebär att praxisen måste vara fastställd av den behöriga myndigheten för handelsplatsen i fråga och vara i kraft vid tidpunkten för gärningen (se prop. 2016/17:22 s. 407). Den behöriga myndigheten i Sverige, Finansinspektionen, har inte fastställt någon sådan praxis. Eftersom det inte finns någon etablerad godtagen marknadspraxis är detta undantag alltså inte tillämpligt.

Av 5 kap. 1 § 2 kompletteringslagen följer att Finansinspektionen ska ingripa mot den som har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation. Enligt 17 § i samma kapitel finns dock möjlighet att avstå från ett ingripande bl.a. om överträdelsen är ringa, ursäktlig eller om det annars finns särskilda skäl. Av förarbetena framgår att med ringa överträdelse bör förstås överträdelser som framstår som bagatellartade. Vidare framgår att en överträdelse kan vara ursäktlig om det är uppenbart att överträdelsen har begåtts av förbiseende. Särskilda skäl kan enligt förarbetena föreligga om det exempelvis är

fråga om en underårig som överträtt markandsmissbruksförordningen och det förefaller orimligt att besluta om en sanktion mot denne. (Se prop. 2016/17:22, s. 391–392.)

AA s agerande har utgjort marknadsmanipulation

AA har vidgått att han genomfört de aktuella transaktionerna på det sätt som Finansinspektionen har gjort gällande, vilket också får stöd av utredningen i övrigt. Det är därmed utrett att AA och Rasma AB samtidigt, eller nästan samtidigt, har lagt köp- och säljorder med liknande kvantitet och pris. Enligt tingsrätten är det fråga om s.k. improper matched order, vilket är en åtgärd som beskrivs som en indikation på marknadsmanipulation i bilaga II till kommissionens delegerade förordning.

Enligt tingsrätten har AA s agerande typiskt sett varit ägnat att vilseleda marknaden. Genom transaktionerna har han skickat vilseledande signaler till marknaden om såväl tillgång som efterfrågan på den aktuella aktien. Det saknar betydelse huruvida andra aktörer på marknaden rent faktiskt påverkats av hans åtgärd eller inte. Transaktionen har därmed i objektiv mening inneburit en överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation. Eftersom det varken krävs uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska kunna konstateras, saknar det betydelse att AA inte haft för avsikt att ge vilseledande signaler till marknaden eller att han inte förstått att hans agerande varit otillåtet.

Transaktionerna har utgjort cirka 17 procent av den totala omsättningen i aktien den aktuella dagen och har uppgått till ett totalbelopp om 1 011 766 kr. AA s och Rasma AB:s order har vidare gått till flera delavslut mot varandra. Det kan därför inte vara fråga om en ringa eller ursäktlig överträdelse. AA ska därför betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiften ska bestämmas till 40 000 kr

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Hänsyn ska även tas till den berörda personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, har gjort till följd av överträdelsen. (Se 5 kap. 15, 16 och 18 §§ kompletteringslagen.)

Överträdelser i form av t.ex. handel med små volymer av aktier tillhör inte de allvarligaste formerna av marknadsmanipulation och sådana överträdelser ska som utgångspunkt bestämmas till mellan 40 000 och 140 000 kr. En annan form av marknadsmissbruk som inte heller anses höra till de allvarligaste formerna är s.k. egenhandel, dvs. att någon handlar finansiella instrument med sig själv. En helhetsbedömning ska dock göras i det enskilda fallet. (Se NJA 2020 s. 858 ”Enpetarna I–III”.)

Det finns inga uppgifter om att AA exempelvis tidigare har varnats för liknande beteende eller att han eller någon annan har gjort någon vinst till följd av regelöverträdelsen. Dessa omständigheter talar för att en relativt låg sanktionsavgift ska utdömas. Utredningen visar inte att det föreligger några andra sådana förmildrande eller försvårande omständigheter som enligt 5 kap. 16 och 18 §§ kompletteringslagen ska påverka sanktionsavgiftens storlek.

Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att sanktionsavgiften ska bestämmas till 40 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (TR-01)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 9 juli 2024. Prövningstillstånd krävs.

Tove Bodegård